

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari
(judecător Ion Malanciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
(judecători Nelea Budăi, Ion Muruianu, Valeriu Efros)

Î N C H E I E R E

04 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în următoarea componență
Președintele completului
judecători

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, prin intermediul reprezentantului, avocatul Lungu Vasile,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dicusar Maria, Covali Nadejda și Todica Petru împotriva lui Todica Vasile, intervenienți accesorii notarul Lăpușneanu Tamara, Consiliul raional Dubăsari cu privire la repunerea în termenul de contestare a acțiunii în anulare a certificatului de moștenitor legal nr.7040 din 13 octombrie 2014, anularea certificatului de moștenitor legal din 13 octombrie 2014, prelungirea termenului acceptării succesiunii rămasă după decesul mamei Todica Ecaterina, care constă din drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țîgulea Iustin și recunoașterea dreptului egal la cota-parte din moștenire, pentru nepoții decedatului (Dicusar Maria, Todica Petru, Covali Nadejda, Todica Vasile),

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Dicusar Maria, Covali Nadejda și Todica Petru și menținută hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari din 30 august 2017,

c o n s t a t ă :

La 17 februarie 2016, Dicusar Maria, Covali Nadejda și Todica Petru au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui către Todica Vasile, intervenienți accesorii notarul Lăpușneanu Tamara, Consiliul raional Dubăsari cu privire la repunerea în termenul de contestare a acțiunii în anulare a certificatului de moștenitor legal nr.7040 din 13 octombrie 2014, anularea certificatului de moștenitor legal din 13 octombrie 2014, prelungirea termenului acceptării succesiunii rămasă după decesul mamei Todica Ecaterina, care constă din drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țîgulea Iustin și recunoașterea dreptului egal la cota-parte din moștenire, pentru nepoții decedatului (Dicusar Maria, Todica Petru, Covali Nadejda, Todica Vasile) (f.d. 7-12, vol. I).

În motivarea acțiunii au indicat că, la 06 februarie 1938, Țigulea Iustin Gheorghe, a.n.1883, originar și locuitor al satului Coșnița, raionul Dubăsari, RASSM (bunelul reclamanților), a fost arestat pentru activitate contrarevoluționară. La data de 11 martie 1938, prin Decizia Troiței Speciale a NCVD a RASSM, Țigulea Iustin xxxxx a fost condamnat ilegal din motive politice la pedeapsă capitală pentru activitate contrarevoluționară.

Reclamanții susțin că, la 24 martie 1938, Țigulea Iustin Gheorghe a fost executat prin împușcare, iar la data de 23 martie 1989, Țigulea Iustin Gheorghe a fost declarat victimă a represiunilor politice și reabilitat post-mortem de către procuratura RSSM, fapt confirmat prin Certificatul de reabilitare nr. H 51-783/90-1021 din 05 aprilie 2013 emis de Procuratura Generală a Republicii Moldova. Ca urmare a acestor evenimente, nepoții decedatului Țigulea Iustin xxxxx și, respectiv copii decedatei Todica Ecaterina - frații și surorile Dicusar (Todica) Maria xxxxx, Todica (Covali) Nadejda xxxxx, Todiva (Croitor) Lidia xxxxx, Todica Vasile xxxxx, Todica Tudor xxxxx, Todica Petru xxxxx, verbal au convenit să acumuleze documentele necesare în vederea inițierii procedurii de obținere a compensației valorii bunurilor confiscate nelegitim de la bunelul lor Țigulea Iustin Gheorghe.

Menționează că, fiind mai inițiați în problemele ce țin de acumularea documentelor, mai intens s-au ocupat Todica Vasile și fiii surorii Dicusar (Todica) Maria – Dicusar Alexandru și Dicusar Anatolie. De comun acord, frații și surorile au convenit să nu se implice toți în acțiunile ce urmau a fi realizate, încredințându-i lui Todica Vasile să acționeze în vederea restabilirii termenului acceptării succesiunii, constatarea faptului acceptării succesiunii, locul ei de deschidere și înaintarea cererii către Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari, pentru a solicita restituirea valorii bunurilor confiscate nelegitim de la bunelul lor Țigulea Iustin Gheorghe.

Mai indică că, în anul 2013 nepoții decedatului Țigulea Iustin Gheorghe, frații și surorile Dicusar (Todica) Maria xxxxx, Todica (Covali) Nadejda Tudor, Todica (Croitor) Lidia xxxxx, Todica Vasile xxxxx, Todica Tudor xxxxx, Todica Petru xxxxx au adresat o cerere Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari, prin care au solicitat restituirea valorii bunurilor confiscate nelegitim de la bunelul lor Țigulea Iustin Gheorghe.

Remarcă aceștia că la moment nu dispun de cererea nominalizată și nu a fost găsită nici în arhiva Consiliului raionului Dubăsari. Astfel, consideră că cererea menționată și alte documente aferente se păstrează la Todica Vasile.

Menționează că prin Decizia Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari nr.3 din 29 iulie 2013, cererea a fost respinsă, din motivul că nu există (nu au fost prezentate) documente ce atestă confiscarea, naționalizarea bunurilor sau scoaterea lor în orice alt mod din posesie, iar de competența Comisiei nu ține determinarea faptului confiscării averii, fiindu-le recomandat să se adreseze în instanța de judecată pentru constatarea faptelor care au valoare juridică.

Reclamanții relatează că, la 23 septembrie 2013, nepoții decedatului Țigulea Iustin Gheorghe, frații și surorile Dicusar (Todica) Maria xxxxx, Todica (Covali) Nadejda Tudor, Todiva (Croitor) Lidia xxxxx, Todica Vasile xxxxx, Todica Tudor xxxxx, Todica Petru xxxxx au depus la Judecătoria Dubăsari cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Dubăsari, prin care au solicitat anularea Deciziei Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari, nr. 3 din 29 iulie

2013 și restituirea valorii bunurilor confiscate de la bunelul lor Țîgulea Iustin Gheorghe, în valoare de 659,45 mii lei.

Explică că, prin încheierea Judecătoriei Dubăsari din 05 decembrie 2013, cererea depusă de Dicusar (Todica) Maria xxxxx, Todica (Covali) Nadejda xxxxx, Todiva (Croitor) Lidia xxxxx, Todica Vasile xxxxx, Todica Tudor xxxxx, Todica Petru xxxxx a fost scoasă de pe rol pe motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă de soluționare a pricinilor în contencios administrativ. Reclamanților li s-a explicat că după înlăturarea circumstanțelor care au dus la scoaterea cererii de pe rol, se pot adresa instanței cu o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

Susțin că, la data de 06 decembrie 2013 Todica Vasile, a înaintat o cerere în Judecătoria Dubăsari prin care a solicitat constatarea faptului care are valoare juridică - faptul de deschidere și acceptare a succesiunii după decesul lui Țîgulea Iustin Gheorghe, iar prin Hotărârea Judecătoriei Dubăsari din 21 februarie 2014 a fost constatat locul de deschidere a succesiunii după decesul lui Țîgulea Iustin xxxxx, a.n. 1883, decedat la 24 martie 1938, în satul Coșnița, r-nul Dubăsari. La fel, a fost constatat faptul de acceptare de către Todica Ecaterina xxxxx a succesiunii asupra tuturor drepturilor patrimoniale și nepatrimoniale în urma decesului tatălui său - Țîgulea Iustin xxxxx e.

Reclamanții relatează că la data de 14 decembrie 2013, Todica Vasile a înaintat o cerere în Judecătoria Dubăsari prin care a solicitat constatarea faptului confiscării și trecerii în contul statului, în urma represiunilor politice, a bunurilor imobile, mobile și animale, ce au aparținut lui Țîgulea Iustin Gheorghe, a.n. 1883, decedat la 24 martie 1938, originar al satului Coșnița, r-nul Dubăsari.

Mai indică că, prin Hotărârea Judecătoriei Dubăsari din 19 mai 2014 a fost admisă cererea lui Todica Vasile din 14 decembrie 2013, fiind constatat faptul confiscării și trecerii în contul statului, în urma represiunilor politice, a bunurilor ce-i aparțineau lui Țîgulea Iustin Gheorghe și membrilor familiei acestuia, potrivit listei expuse în hotărâre.

Mai susțin că, la data de 29 noiembrie 2013 Todica Vasile, fără a informa frații și surorile, a depus la Biroul notarului public Lăpușneanu Tamara, declarație de acceptare a succesiunii, în care a fost avertizat, cu sancțiunile Codului penal, privind falsul declarației. Acesta a declarat că nu deține informații despre existența pasivelor și creditorilor celui ce a lăsat moștenirea, nu există alți moștenitori legali și/sau testamentari și a solicitat deschiderea procedurii succesoriale (dosarul nr. 456487/237/2013) și să i se elibereze certificatul de moștenitor legal.

Prin urmare, afirmă reclamanții că la data de 30 noiembrie 2013, notarul public Lăpușneanu Tamara, i-a eliberat lui Todica Vasile, certificatul de moștenitor legal cu numărul de înregistrare 8194, iar la data de 13 octombrie 2014, Todica Vasile, fără a informa frații și surorile, fiind cunoscut de răspunderea penală pentru falsul în declarații, a depus la Biroul notarului public Lăpușneanu Tamara, o cerere prin care a declarat că a acceptat succesiunea rămasă după decesul mamei Todica Ecaterina, dosarul nr.456487/237/2013, care constă din drepturile parimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țîgulea Iustin Gheorghe și a solicitat să-i fie eliberat certificat de moștenitor, care ar confirma dreptul la moștenirea patrimoniului menționat.

De asemenea, aceștia indică că, la 13 octombrie 2014, notarul public Lăpușneanu Tamara, în temeiul art. 1500 Cod civil, a eliberat lui Todica Vasile, certificatul de moștenitor

legal cu numărul de înregistrare 7040, potrivit căruia a atestat că moștenitorul averii Ecaterinei Todica, decedată la 10 ianuarie 2000, este fiul Todica Vasile, iar averea succesorală constă din toate drepturile patrimoniale și nepatrimoniale ce au aparținut cet. Țigulea Iustin, stabilite prin hotărârile Judecătoriai Dubăsari în acțiunile civile nr.2-57/14 din 21 februarie 2014 și nr.2-63/14 din 19 mai 2014.

Menționează că la data de 14 octombrie 2014 Todica Vasile, fără atragerea altor frați și surori, a adresat o cerere către Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari, prin care a solicitat restituirea bunurilor prin achitarea compensației persoanei decedate în urma represiunilor politice Țigulea Iustin. Ulterior, la data de 29 octombrie 2014 Todica Vasile a depus o cerere de completare a cererii inițiale la Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari cu aceleași cerințe.

Explică că, la 19 mai 2015, Todica Vasile pentru a respecta procedura în contenciosul administrativ, invocând aceleași cerințe, precum cele expuse în cererile din 14 octombrie 2014 și 29 octombrie 2014, a adresat o cerere prealabilă către Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice din cadrul Consiliului raional Dubăsari, prin care a solicitat restituirea bunurilor prin achitarea compensației persoanei decedate în urma represiunilor politice Țigulea Iustin.

Tot, la 19 mai 2015, Todica Vasile a inițiat în Judecătoria Dubăsari acțiunea civilă nr.3-9/2015 (53-3-374-20052015) împotriva Consiliului raional Dubăsari, prin care a solicitat, obligarea Comisiei speciale pentru problemele victimelor represiunilor politice al raionului Dubăsari să soluționeze cererera depusă de Todica Vasile la 14 octombrie 2014 cu privire la restituirea bunurilor prin achitarea compensației persoanei decedate în urma represiunilor politice Țigulea Iustin; a obliga Președintele raionului Dubăsari să asigure, în limitele competenței sale, examinarea cererii din 14 octombrie 2014 de Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice al raionului Dubăsari; a încasa de la Consiliul raional în beneficiul lui Todica Vasile prejudiciul material în sumă de 1500 lei și prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

Reclamanții mai susțin că, la 24 noiembrie 2015, Todica Petru, Covali Nadejda, Croitor Lidia și Dicusar Maria au înaintat o cerere la Comisia specială pentru problemele victimelor represiunilor politice al raionului Dubăsari, prin care au solicitat să fie recunoscuți ca pretendenți la averea represatului Țigulea Iustin, iar prin încheierea protocolară a Judecătoriai Dubăsari din 24 noiembrie 2015 s-a dispus citarea tuturor nepoților, fraților și surorilor lui Țigulea Iustin.

Prin încheierea protocolară din 15 ianuarie 2016, instanța de judecată a admis în calitate de intervenienți accesorii frații și surorile lui Todica Vasile – Todica Petru și Covali Nadejda.

În argumentarea cererii de aderare în calitate de intervenienți accesorii, au invocat acțiunile dolosive ale lui Todica Vasile îndreptate la obținerea certificatului de moștenitor legal unic și tentativa de obținere nemijlocit de către acesta a compensației valorii bunurilor confiscate nelegitim de la bunelul lor Țigulea Iustin.

La 05 februarie 2016, Todica Vasile a înaintat la Judecătoria Dubăsari o cerere prin care a renunțat la acțiunea civilă nr. 3-9/2015 (53-3-374-20052015).

Menționează că toți frații și surorile, potrivit prevederilor art. 1499, 1500 alin.(1) Cod civil, sunt moștenitori legali de clasa I cu drept de cotă egală. Toți pretendenții la succesiune,

au întreprins acțiuni concrete în vederea realizării dreptului la succesiune. Totodată, au avut o înțelegere verbală, prin care i-au încredințat lui Todica Vasile să realizeze actele și acțiunile necesare în vederea soluționării chestiunilor ce țin de deschiderea succesiunii și aderarea tuturor la actul de succesiune. Respectiv, după acumularea documentelor necesare, potrivit prevederilor art.1516 Cod civil, indică reclamantii că, precedentii urmau să adreseze notarului public o cerere pentru deschiderea și acceptarea succesiunii, potrivit prevederilor legale. Însă, Todica Vasile a tănuit faptul finisării actelor judecătorești și obținerea hotărârilor judecătorești necesare în vederea deschiderii succesiunii față de ceilalți moștenitori. Mai mult ca atât, a tănuit față de ceilalți pretendenți faptul deschiderii succesiunii și a deschis succesiunea de unul singur, obținând prin dol certificatul de moștenitor legal unic a tuturor bunurilor patrimoniale, nepatrimoniale ale bunicului și mamei lor, care pornind de la prevederile art. 228 alin.(1) Cod civil, a îngrădit reclamanților să-și realizeze dreptul pretins la succesiune, iar din discuțiile purtate cu Todica Vasile la acest capitol, acesta nu a acceptat includerea în cercul moștenitorilor a petiționarilor.

Indică că despre faptul deschiderii dosarului de succesiune și obținerea certificatului de moștenitor legal nr.7040 din 13 octombrie 2014 au aflat numai în cadrul luării de cunoștință cu materialele cauzei civile nr.3-9/2015 (53-3-374-20052015) la data de 18 decembrie 2015, prin care Todica Vasile a inițiat procedura în contencios administrativ, de a obliga Consiliul raional, și respectiv Comisia raională pentru problemele represiunilor politice.

Prin urmare, reclamantii au solicitat repunerea în termenul de contestare a acțiunii în anulare a Certificatului de moștenitor legal nr.7040 din 13 octombrie 2014 cu data de 18 decembrie 2015, dată la care au cunoscut despre existența actului juridic; anularea Certificatului de moștenitor legal din 13 octombrie 2014 cu numărul de înregistrare 7040, eliberat de notarul public Lăpușneanu Tamara; prelungirea termenului acceptării succesiunii rămase după decesul mamei Todica Ecaterina, care constă din drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țigulea Iustin și recunoașterea dreptului legal la cota-parte din moștenire pentru nepoții decedatului.

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari din 30 august 2017, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Dicusar Maria, Todica Petru și Covali Nadejda, ca fiind neîntemeiată (f.d. 135,146-152, vol.II).

Nefiind de acord cu hotărârea adoptată, la 18 septembrie 2017, Dicusar Maria, Todica Petru și Covali Nadejda au depus apel nemotivat, iar ulterior și apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari din 30 august 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 138, 170-172, vol. II).

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 30 noiembrie 2017, a respins apelul declarat de Dicusar Maria, Covali Nadejda și Todica Petru și menținută hotărârea Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari din 30 august 2017 (f.d. 191-204, vol.II).

În motivarea soluțiilor sale, instanțele ierarhic inferioare, au conchis că pretenția reclamanților cu privire la prelungirea termenului acceptării succesiunii rămase după decesul mamei Todica Ecaterina, care constă din drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țigulea Iustin este

neîntemeiată, luând în considerare faptul că în termenul de 6 luni, prevăzut de art.1516 Cod civil, nici unul din reclamanți nu și-a manifestat voința de acceptare a succesiunii după decesul mamei. Or, cunoscând cu certitudine despre ziua morții și dreptul la moștenire, nici unul din reclamanți nu au făcut declarații notarului de acceptare a succesiunii în termen de 6 luni, termenul care începe din ziua morții și care este și ziua deschiderii succesiunii conform legii nominalizate.

De asemenea, instanțele ierarhic inferioare au respins ca neîntemeiată pretenția reclamanților cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal din 13 octombrie 2014. În acest sens, instanțele judecătorești cu trimitere la prevederile art. 218 alin. (1) Cod civil, au relevat că reclamanții nu sunt în drept a invoca nulitatea absolută a actului juridic, or, într-un litigiu succesoral, pentru ca o persoană să poată pune problema nulității unor acte de transmitere a drepturilor succesoriale la încheierea cărora ea nu a participat, mai întâi de toate trebuie să probeze calitatea sa de succesori și faptul că prin acele acte lui i s-ar fi încălcat careva drepturi, în caz contrar persoana nu ar putea legitima un ”interes născut și actual” pentru declararea nulității actelor juridice. În speță, acest lucru este inadmisibil, având în considerare că reclamanții, neavând calitatea de succesori (nici certificat de moștenitor, nici certificat de calitate de moștenitor), neinițiind procedurile necesare pentru obținerea calității de succesori (n-au înaintat sau cel puțin n-au probat în instanța de judecată existența vreunei acțiuni de constatare a faptului acceptării succesiunii), solicită declararea nulității unor acte juridice pe motivul că li s-ar fi încălcat drepturile lor de moștenitor.

În consecință, în condițiile în care pretențiile cu privire la anularea certificatului de moștenitor legal din 13 octombrie 2014 și prelungirea termenului acceptării succesiunii rămasă după decesul mamei Todica Ecaterina, care constă din drepturile patrimoniale și nepatrimoniale, inclusiv bunurile confiscate în urma represiunilor politice, ce au aparținut lui Țigulea Iustin sunt neîntemeiate, a fost respinsă și pretenția cu privire la recunoașterea dreptului egal la cota-parte din moștenire, pentru nepoții decedatului Țigulea Iustin ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 30 ianuarie 2017, Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, prin intermediul reprezentantului, avocatul Lungu Vasile, au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise integral pretențiile înaintate în cererea de chemare în judecată (f.d. 1-3, vol.III).

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, reprezentantul recurenților a indicat că atât instanța de apel cât și instanța de fond nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, au aplicat eronat normele de drept material.

Verificând argumentele invocate de către recurent în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea

copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 27 februarie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective (f.d. 19, vol.III).

Prin referința depusă la data de 19 martie 2018, reprezentantul intimatului Todica Vasile, avocatul Crîșmari Natalia a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda ca fiind neîntemeiată, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017 (f.d. 20-21).

În motivarea solicitărilor, reprezentantul intimatului a remarcat că recursul declarat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda este nefondat și inadmisibil, or, argumentele recurentului sunt lipsite în totalitate de suport legal, iar motivele invocate sunt absolut formale, astfel cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile declarării recursului, stabilite la art. 432 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 17365 (f.d.207, vol. II), decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2017 a fost expediată în adresa părților la data de 26 decembrie 2017, astfel recursul depus la data de 30 ianuarie 2018 se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost înaintat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, prin intermediul reprezentantului, avocatul Lungu Vasile, în temeiul mandatelor avocaționale nr. MA 0084227 din 16 februarie 2016, MA 0084226 din 16 februarie 2016, MA 0084228 din 16 februarie 2016 (f.d.4-6, vol.I), astfel temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă nu are incidență.

Potrivit art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, completul relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate supra, completul conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate la art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea celor invocate în recurs în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(4) Cod de procedură civilă, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Iar din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, reprezentantul recurenților a reluat criticile formulate în fazele procesuale anterioare, asupra cărora instanța de apel și instanța de fond s-au pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel și prima instanță nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin

însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din considerentele nominalizate și având în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor, argumentele principale ale recursului, care sunt similare argumentelor invocate în instanța de apel, au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordinea de apel și în prima instanță, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul declarat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, prin intermediul reprezentantului, avocatul Lungu Vasile, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton

